

POSTANOWIENIE

Dnia 2 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie zażalenia **A. K.** oraz jego pełnomocnika
na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań-Stare Miasto w
Poznaniu del. do Prokuratury Okręgowej w Poznaniu z dnia 18 lipca 2024 r., o
odmowie wszczęcia śledztwa o sygn. akt [...],
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 2 stycznia 2025 r.,
wniosku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zawartego w
postanowieniu
z dnia 26 września 2024 r., sygn. akt VI Kp 682/24,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na
dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Wskazany w wstępie postanowieniem prokurator na podstawie art. 17 § 1
pkt 2 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie zaistniałego w okresie od 12
grudnia 2019 r. do czerwca 2024 r. w ł. przekroczenia uprawnień i niedopełnienia
obowiązków przez funkcjonariusza publicznego – prokuratora wykonującego
czynności służbowe w Prokuraturze Regionalnej w Łodzi w sprawie [...] polegających na wprowadzeniu w błąd przełożonego w zakresie przedstawionych

informacji zawartych we wnioskach aresztowych, poświadczeniu nieprawdy w zakresie zarzutu zawartego we wniosku aresztowym z dnia 27 marca 2024 r. dotyczącym punktu IX oraz X, zmianie w opisie zarzucanych czynów, uniemożliwieniu A. K. od dnia 18 kwietnia 2023 r. do 6 lutego 2024 r. złożenia wyjaśnień, niezapoznaniu się przez okres 12 miesięcy z obszernym materiałem dowodowym doręczonym przez ww. i dołączonym do akt postępowania przygotowawczego, odmowie wykonania czynności potwierdzających niewinność A. K. , zmianie faktycznych okoliczności poprzez dokonanie błędnych matematycznych obliczeń, zmuszanie pokrzywdzonego w dniu 14 grudnia 2023 r. do złożenia zeznań w innej sprawie, niepodjęcie działań w zakresie składanych zawiadomień i informacji o popełnionych przestępstwach i działania na szkodę interesu prywatnego A. K. , tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. Zażalenia na powyższe postanowienie wywiedli zarówno pokrzywdzony A. K. , od którego pochodziło również zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, jak i jego pełnomocnik.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi postanowieniem z dnia 26 września 2024 r., sygn. akt VI Kp 682/24 wystąpił z inicjatywą przekazania sprawy VI Kp 682/24 innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd wnioskujący wskazał, że A. K. składał także inne zawiadomienia dotyczące czynności podejmowanych przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi oraz powiązań osoby Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi z prokuratorem Prokuratury Krajowej nadzorującym postępowania przygotowawcze prowadzone przez Prokuraturę Regionalną w Łodzi oraz Prokuraturę Krajową, Łódzki Wydział Zamiejscowy – dotyczące A. K. „i w tym zakresie m.in. skarżący zarzuca prokuratorowi nie dość rzetelne dążenie do wyjaśnienia wszelkich okoliczności sprawy”. Ponadto przedmiotowa sprawa dotyczy „zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie dotyczącej merytorycznie decyzji podejmowanych w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi ze wskazaniem personalnym osób pełniących tam najważniejsze funkcje”. W związku z tym w odczuciu społecznym może powstać wątpliwość co do obiektywnego i bezstronnego rozpoznania przedmiotowej sprawy przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Przepis art. 37 k.p.k. wprowadza odstępstwo od konstytucyjnej gwarancji rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), a co za tym idzie z uwagi na swój wyjątkowy charakter musi być interpretowany restrykcyjnie. Jego nadmierne wykorzystywanie może w praktyce prowadzić do skutku odwrotnego od zamierzonego, tj. osłabienia poczucia zaufania społeczeństwa do bezstronności sądów i ich niezależności od innych władz (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 8 lutego 1994 r., III KO 6/94, OSNKW 1994, nr 3-4, poz. 20). W judykaturze pojęcie dobra wymiaru sprawiedliwości odnoszone jest do sytuacji, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie – chociażby mylne – o braku warunków do rozpoznania sprawy w danym sądzie w sposób obiektywny (zob. postanowienie SN z dnia 6 grudnia 2023 r., IV KO 98/23 i przywołane tam judykaty).

Wbrew twierdzeniom sądu wnioskującego takie nadzwyczajne okoliczności nie zachodzą w niniejszej sprawie. Po pierwsze, analiza zaskarżonego przez A. K. i jego pełnomocnika postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa prowadzi do wniosku, że przedmiotem tego postępowania są nieprawidłowości jakich miał się dopuszczać prokurator wykonujący czynności służbowe w Prokuraturze Regionalnej w Łodzi w sprawie [...]. Nie dotyczy ono natomiast przekroczenia uprawnień czy niedopełnienia obowiązków przez sędziów Sądu Apelacyjnego w Łodzi, co zdaje się sugerować sąd występujący z niniejszą inicjatywą. Po drugie, fakt składania przez A. K. odrębnych zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstw przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi nie może uzasadniać przekazania zawisłego przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zażalenia tego pokrzywdzonego innemu sądowi równorzędnemu. Trudno uznać, aby tego rodzaju okoliczności wpływały na swobodę orzekania sądu właściwego, czy też rzutowały na ocenę jego bezstronności u postronnego obserwatora procesu. Prezes sądu apelacyjnego nie posiada uprawnień pozwalających na ingerowanie w merytoryczne rozstrzygnięcie w sądzie apelacyjnym, nie mówiąc o sądzie usytuowanym dwa szczeble niżej, tj. w sądzie rejonowym, a sąd wnioskujący nie przedstawił żadnych argumentów, które mogłyby wzbudzić

jakiegokolwiek podejrzenia co do potencjalnego zamiaru podjęcia przez niego próby wywarcia takiego wpływu w sposób pozaprocesowy. Do takowych z całą pewnością nie sposób zaliczyć powiązań Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi S.L. z prokuratorem Prokuratury Krajowej D.L. nadzorującym śledztwo prowadzone przeciwko A. K. w Prokuraturze Regionalnej w Łodzi. Tym bardziej, że stanowisko przeciwnie skutkowałoby przecież koniecznością wyłączenia sądów apelacji łódzkiej ze wszystkich spraw nadzorowanych przez ww. prokuratora. Po trzecie, w aktach sprawy nie ujawniono informacji wskazujących na bliskie powiązania zawodowe czy też towarzyskie prokuratora D.L., bądź prokuratora objętego zawiadomieniem o przestępstwie z sędziami Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, które w realiach sprawy mogłyby wywołać uzasadnioną obawę co do bezstronności tych ostatnich (zob. m.in. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424*, Warszawa 2024, s. 224 i powołane tam orzeczenia Sądu Najwyższego).

Reasumując, wskazane przez sąd wnioskujący okoliczności nie dają podstaw do uznania, że dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia przekazanie sprawy do innego, równorzędnego sądu.

Na zakończenie podkreślić należy, że jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy, „[a]utorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji opinii publicznej, ani nie popadały w wątplenie co do własnych kompetencji w zakresie przeprowadzenia rzetelnego procesu. Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego procesu” (postanowienie SN z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11).

Z tych też względów, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[J.J.]

